

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В ПОКАЗНИКАХ ТА РЕЙТИНГАХ

Прогрес здійснення реформ

Попри нестабільну ситуацію на Донбасі та в Криму, Україна залишається послідовною в своїх діях, спрямованих на утвердження демократичних інституцій та верховенства права, боротьби з корупцією, модернізації економіки та інфраструктури, підвищенні добробуту населення.

Уряд України продовжує втілювати в життя безпрецедентний за своїми масштабами пакет реформ для трансформації та удосконалення панівного економічного ладу.

Серед ключових досягнень останніх років варто відзначити:

- прийняття нового закону «Про державну службу», в якому, зокрема, передбачається заборона держслужбовцям брати участь у політичній та агітаційній діяльності та створення комісії з питань вищого корпусу держслужби, а також регулюється преміювання держслужбовців.
- запуск електронної платформи державних закупівель «ProZorro», що дозволило досягти відчутних здобутків у сфері боротьби з корупцією.
- запровадження Україною системи електронного декларування статків державних службовців, яка офіційно введена в дію з першого вересня 2016 року, що хоча є одним із найефективніших кроків Уряду у боротьбі з корупцією, але тільки першим у низці заходів для перетворення України на більш відкриту, прозору, правову державу.
- схвалення Верховною Радою України законопроекту, яким фактично була запущена реформа сфери охорони здоров'я в Україні. Уряд України прийняв відповідний план впровадження такої реформи.

Крім того вживалися заходи щодо імплементації Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС, яка була серед ключових пріоритетів і у 2018 році.

Кабінет Міністрів України затвердив Експортну стратегію України на період 2017 – 2021 років, яка визначає чіткі орієнтири для розвитку торговельних відносин України з країнами світу.

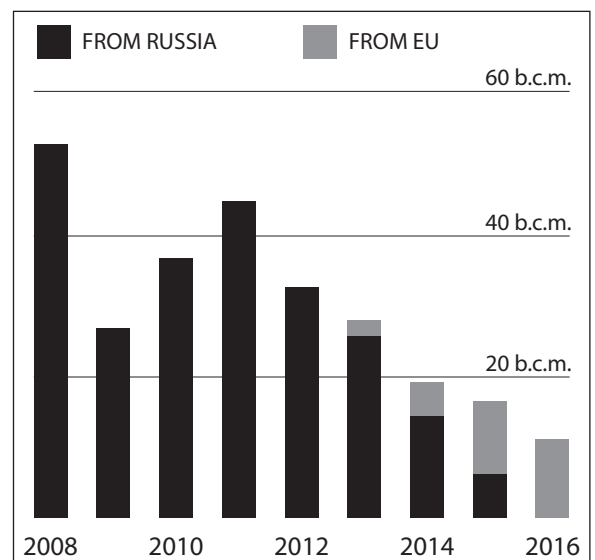
Енергетика

В енергетичній сфері, з метою реформування енергетичного комплексу та посилення енергетичної безпеки України Урядом була затверджена Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентос-

проможність», що визначає головні стратегічні цілі, завдання та механізми виведення енергетичного комплексу країни на принципово новий, якісний конкурентноспроможний рівень розвитку.

Уряд прийняв Концепцію розвитку газовидобувної галузі України до 2020 року, якою визначені конкретні кроки для нарощення видобутку вітчизняного газу, схвалив Концепцію реформування та розвитку вугільної промисловості на період до 2020 року та затвердив План її реалізації.

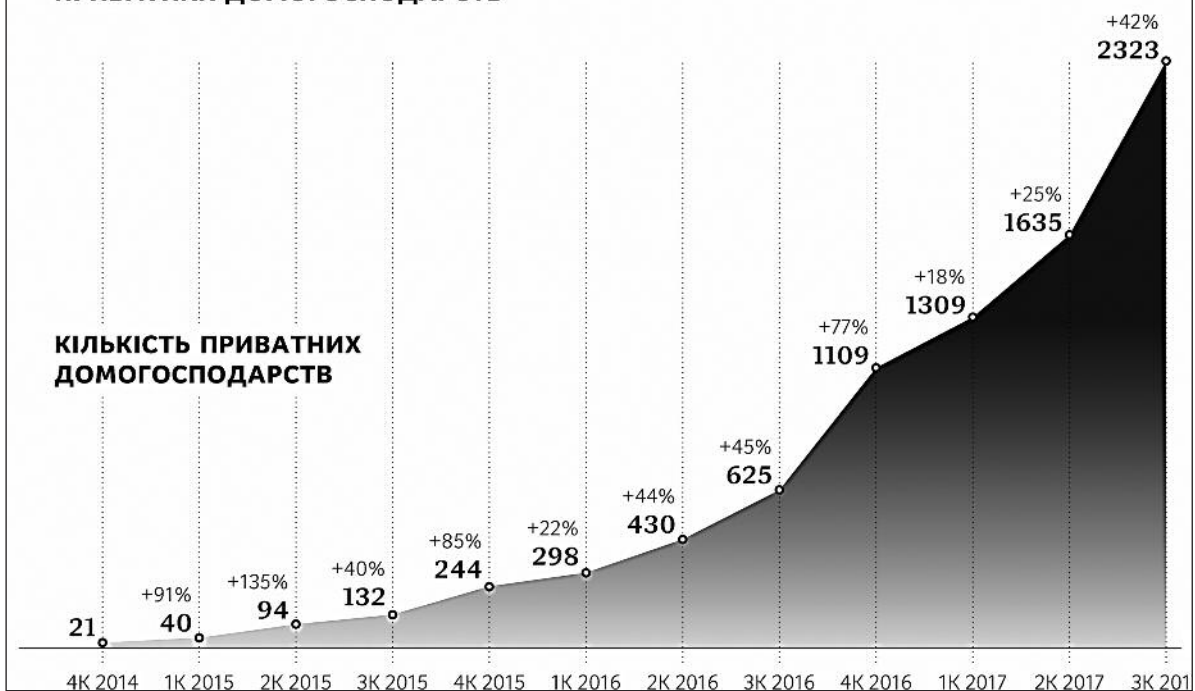
Реформу газового сектора країни слід вважати одним з найбільших успіхів. Першим значним досягненням стала відмова від постачання газу з Росії. До 2013 року Росія була єдиним основним постачальником України (понад 99%). У 2016-му весь імпортований газ було придбано на європейському ринку (реверсне газопостачання). Тобто Україна вже понад три роки не купує блакитне паливо у Російської Федерації, що одночасно з диверсифікацією маршрутів енергопостачання значно посилило рівень енергетичної безпеки країни.



Імпорт газу в Україну (млрд. м³) Джерело: Урядові дані

Прийнято закон «Про ринок електричної енергії України», який визначає правові, економічні та організаційні засади функціонування ринку електроенергії в державі. Згідно з Енергетичною стратегією України до 2035 року, виробництво електроенергії в Україні до 2020 року буде залишатися на рівні близько 164 млрд кВт-год, в 2025 очікується зростання виробництва до 178 млрд кВт-год, в 2030 – 185 млрд кВт-год і в 2035 – 195

ДИНАМІКА ЗБІЛЬШЕННЯ КІЛЬКОСТІ СОНЯЧНИХ ЕЛЕКТРОУСТАНОВОК ПРИВАТНИХ ДОМОГОСПОДАРСТВ



млрд кВт-год. Крім того, частки АЕС і ТЕС в 2020 році становитимуть 51,8% і 36,6% і скоротяться до 48,2% і 32,3% в 2035 році, а частка відновлюваної енергетики збільшиться до 5,5% – в 2020 році й до 12,8% – в 2035 році.

Ще одним кроком до об'єднання української та європейської енергетичних систем стало набрання чинності «Угоди про умови майбутнього об'єднання енергосистем України та Молдови з енергосистемою континентальної Європи».

Дерегуляція та покращення бізнес-середовища

І надалі вживаються послідовні кроки щодо зниження тиску контролюючих органів на бізнес, дерегуляції та розвитку підприємництва, зокрема, шляхом лібералізації системи державного нагляду (контролю), яка дозволить скоротити кількість контактів органів контролю та бізнесу і суттєво зменшити корупційні ризики.

Необхідно відзначити запуск процесу впровадження «єдиного вікна», який значно спрощує процедури при митному оформленні товарів.

Уряд України також запустив електронні послуги у сфері реєстрації бізнесу та електронний реєстр відшкодування ПДВ, що є важливим кроком у бік зменшення корупційної складової у стосунках між державою та діловими колами.

У квітні 2019 року розпочав свою роботу офіційний портал координації міжнародної технічної допомоги в Україні - ProAID. На порталі міститься повна актуальна інформація про чинні проекти

міжнародної допомоги Україні, їхні цілі, ініціаторів, донорів, та стан реалізації.

Урядом схвалено Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки, яка визначає першочергові кроки у розвитку цієї сфери на найближчі 3 роки.

Приєднання України у 2016 році до Угоди СОТ про державні закупівлі (Agreement on Government Procurement) відкрило для українського бізнесу ринки держзакупівель 47 країн загальним розміром 1,7 трлн. доларів, результатом чого стало помітне зростання долі експорту до ЄС.

Фінансовий сектор

Одними із найбільших здобутків реформи фінансового сектору України за останні роки є очищення банківського сектору, значне підвищення прозорості банківської системи, успішне впровадження інфляційного таргетування, сутність якого полягає у публічному оголошенні кількісних цілей з інфляції та зобов'язанні центрального банку досягати цих цілей протягом середньострокового періоду, створення та функціонування Ради фінансової стабільності, упровадження міжнародних стандартів фінансової звітності тощо.

У 2015 року банківська система була недокапіталізованою, багато банків фактично збанкрутували (деякі були просто фінансовими пірамідами), але продовжували здійснювати операції, тим самим підриваючи довіру до фінансового сектору та відтягуючи ресурси від продуктивних банків і фірм. Для вирішення цих проблем НБУ вжив ряд заходів з метою обмеження кредитування

пов'язаних осіб, залучення капіталу та виведення з системи банків-«зомбі». Довелося ліквідувати більш ніж 90 банків, щоб відновити довіру та поновити грошово-кредитні потоки, що є необхідною умовою для економічного зростання.

З метою підвищення стабільності банківської системи та відновлення кредитування було створено Кредитний реєстр Національного банку – додатковий дієвий інструмент банківського нагляду, який також сприятиме зменшенню рівня кредитного ризику, забезпеченню безпеки банківських операцій та захисту інтересів вкладників.

У січні 2019 р. Національний банк затвердив нову систему валютного регулювання та оприлюднив дорожню карту валютної лібералізації, яка складається з 8 основних постанов Правління Національного банку, що замінили попередню базу з 56 нормативно-правових актів у сфері валютного регулювання.

Децентралізація

Реформа децентралізації спрямована на зміну системи державного управління, в якій місцева влада була фінансово залежною від ресурсів, виділених національним урядом. Наприклад, до 2015 року близько 45% українських громад отримували 70% своїх бюджетів у формі субсидій з центрального рівня.

На початку 2015 року були прийняті поправки до Бюджетного кодексу та Закон "Про добровільне злиття громад", що лягло в основу двох ключових елементів децентралізації: більшої фінансової самостійності органів місцевого самоврядування та формування більших, самостійних громад.

Механізм вирівнювання доходів місцевих бюджетів коригується таким чином, що громада чи місто зараз зберігає більшу частку своїх надход-

жень, що надає місцевим органам влади більше стимулів для створення сприятливого для бізнесу середовища.

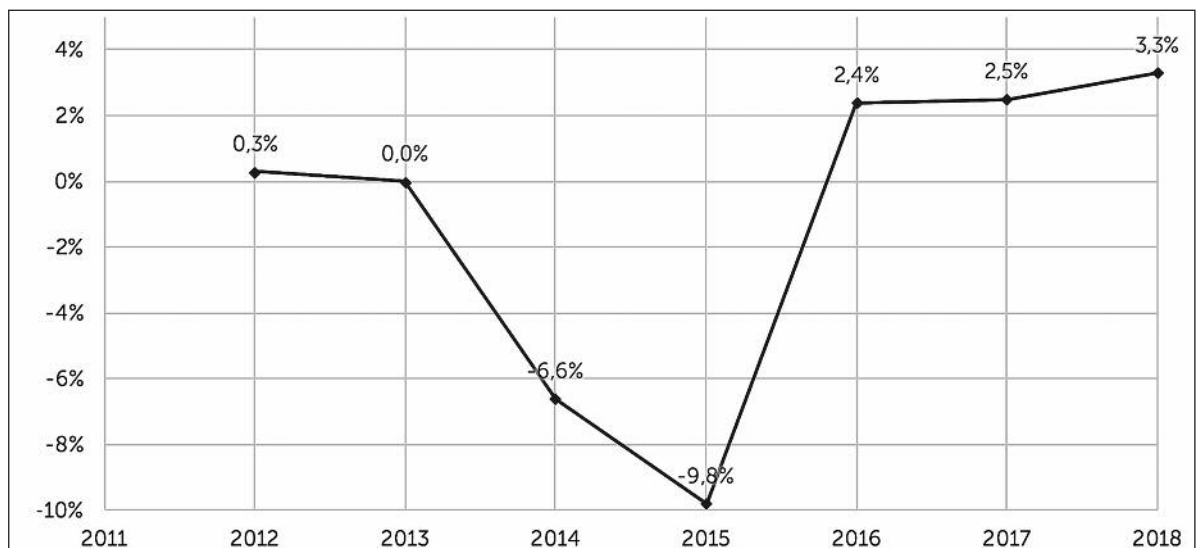
Перші результати втілених реформ

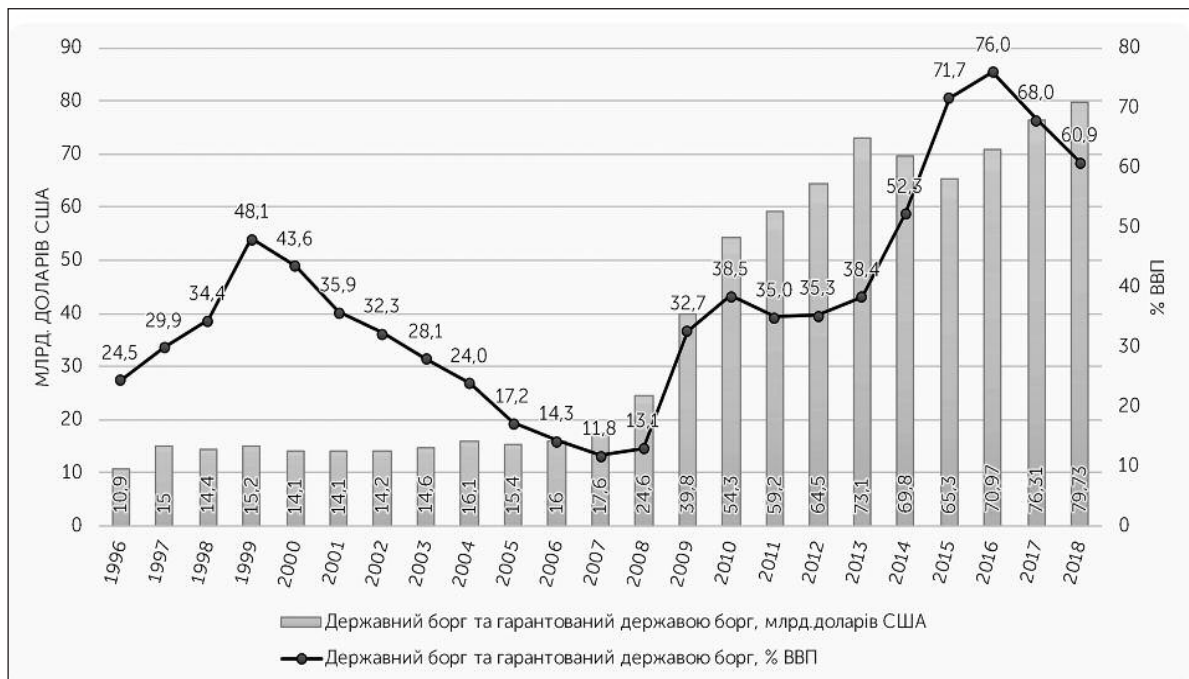
Заходи, що вживалися Урядом України з метою відновлення макроекономічної стабільності в державі дали свої результати і підґрунтя для нашого оптимізму. Економічний шок, спричинений знищенням військовою агресією виробничих потужностей України, подолано. Україна адаптує свою економіку до нових умов і повернулася до економічного росту.

Наразі переважна більшість макроекономічних показників демонструє стабільність і ріст:

- зростання валового внутрішнього продукту за підсумками 2018 р. становитиме 3,2 відсотка (у 2017 р. – зростання на 2,5%), що є максимальним рівнем за останні 7 років;
- капітальні інвестиції за підсумками 2018 р. зросли на 16,4% (у 2017 р. – на 22,1%);
- інфляція скоротилася до 1,7% за підсумками I кварталу 2019 р. (з 43,3% у 2015 р., 12,4% у 2016 р., 13,7% у 2017 р. та 8,7% у 2018 р.);
- міжнародні резерви України станом на 1 квітня 2019 р. склали \$20,632 млрд;
- торгівля товарами зросла на 12,5% (\$104,5 млрд. у 2018 р. та \$92,9 млрд. у 2017 р.);
- з 1 січня 2019 р. мінімальну заробітну плату встановлено у розмірі 4173 гривень (3723 – з 1 січня 2018 р.);
- рівень реальної заробітної плати зріс за підсумками 2018 р. на 9,7% (на 19,1% у 2017 р. та на 9,0% у 2016 р.);
- курс національної валюти залишається стабільним.

Зміна реального ВВП, % до попереднього року (2018 р. за оцінкою Національного банку)





Розмір державного боргу за роками та його частка у ВВП
Джерело: Держстат, Національний банк, Мінфін, Мінекономрозвитку

Також вперше за 5 років вдалося повернути значення рівня інфляції до однознакового рівня, який за підсумками 2018 року становить 9,8 відсотка.

Завдяки курсу на стабілізацію державних фінансів, злагодженим діям влади щодо фіскальної консолідації та проведення реформ, відсоток співвідношення державного та гарантованого державою боргу до валового внутрішнього продукту зменшився і став наближатися до граничного рівня, який вважається безпечним. Так, за попередніми розрахунками у 2018 році співвідношення становило 60,9 відсотка. Проведена Урядом робота сприятиме не тільки підвищенню ефективності управління державним боргом та подальшому зниженню його рівня, а і зростанню прогнозованості тенденцій розвитку державних фінансів України та підвищенню рівня довіри до нашої країни з боку українських та міжнародних інвесторів.

Відповідно до прогнозу Світового банку, у 2019 р. очікується зростання ВВП України на рівні 2,9%.

У липні 2018 р. Moody's покращило прогноз для банківської системи України зі стабільного на позитивний.

У грудні 2018 р. Moody's підвищило суверенний рейтинг України з Саа2 до Саа1 та змінило свій прогноз по рейтингах з «позитивного» на «стабільний». Агентство назвало три фактори, які сприяли поліпшенню прогнозів по Україні: 1) досягнення Україною і МВФ угоди про нову програму кредитування stand-by; 2) позитивні очі-

кування щодо зниження рівня корупції завдяки реформам в країні; 3) посилення протидії України в ході конфлікту з Росією.

У оновленому рейтингу легкості ведення бізнесу Світового банку (Doing Business 2019) Україна піднялася за рік з 76 на 71 місце.

Україна посіла 83 місце зі 140 в рейтингу глобальної конкурентоспроможності економіки (Global Competitiveness Index), піднявшись на шість сходинок у порівнянні з 2017 роком.

Україна також покращила свою позицію в рейтингу «Сплата податків» Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації з 164 за підсумками 2014 року до 43 в 2017 році (84 місце в 2016 році).

Україна посіла 39 місце із 115 країн у рейтингу Відкритості бюджету (Open Budget Index).

Україна зробила всі державні реєстри відкритими. Згідно з рейтингом Global Open Data Index, Україна посіла 36 місце, покращивши свій результат на 23 позиції порівняно з 2016 роком. У списку Open Data Barometer Україна піднялася на 18 позицій, посівши 44 місце.

Національний банк України, вперше в історії, був визнаний найпрозорішим центральним банком відповідно до щорічного рейтингу видання Central Banking (профільного журналу про діяльність центральних банків та фінансових регуляторів).

За інформацією Відділу з економічних питань Посольства України в Греції підготувала **Олена Макідо**.